

Kázání při bohoslužbě o Velkém pátku

Mons. Petr Piřha

10. dubna L. P. 2020

Pozdrav a pokoj,

milovaní bratři a sestry,

i vám všem, kdo nesdílíte naši víru, ale budete číst toto dnešní kázání.

Kněží, dříve oblečení do ornátů černé barvy, nyní většinou barvy červené, dnes neslouží mši sv. Je konána jen velká liturgie k uctění Kristova kříže. Kříž, vlastně šibenice, byl místem pomalé smrti odsouzených zločinců. Byl symbolem smrti. Teprve Kristův kříž je znamením vítězného života. Triumfující Zlo bylo Kristem poraženo právě na kříži. Kristus svým nespravedlivým soudcům odpustil a nemstil se. Odvěký řetěz ukutý z útočné křivdy a následné msty, která vyvolá vždy další protimstu, byl v tomto článku zlomen. Dábel se propadl do bezedné průrvy, která se mu otevřela pod nohama. Jak nevzpomenout adventního volání: *Rozestup se země a vydej Spasitele!*

Zamysleme se teď nad tvarem kříže. Kříže byly dávno užívány a rozpoznávány ve všech kulturách. Odjakživa byly známy křížovatky jako místa rozhodnutí o dalším směru putování a místa setkání. Dodnes si děláme na okrajích knih křížky v místě, kde se setkají naše a autorovy názory. Kříž byl stavěn jako označení na místech nějaké události a dodnes stojí na křesťanských hrobech. Byl znám jako způsob pevného svázání. Ve tvaru kříže byl zasazován roub a veden očistný řez při léčení hnisajícího vředu. Protětím dvou přímek je dán bod, který člení kteroukoli plochu. Můžeme mluvit o tom, co je vlevo a vpravo, nahoře a dole. U Kristova kříže přistupuje i třetí rozměr daný kopím, kterým byl proboden. Jistě nás napadne, že ke značení první neznámé při řešení rovnic užíváme písmene X. A pak jsou tu výmluvné rozměry. Přesně vymezená horizontála pozemského života a nekonečná vertikála ducha. Jenže horizontála je silou vertikály nesena do výše, ale nezanikne. Stéla sama by neměla možnost nás obejmout. Stáli bychom před ní cizí, nepřijetí v chladném pohledu do nekonečna.

O Kristovu kříži pojednávají téměř všechny dnešní texty. Prošli jsme již křížovou cestu mapující oblouk našeho života. Slyšeli jsme krásné zpěvy k jeho počtě. Budeme se modlit velkopáteční přímluvy. Teď se však obraťme k Božímu slovu.

V prvním úryvku čteme Izaiášovu vizi Kristova utrpení, z něhož vzejde jeho sláva. Prorok mluví o jeho nelidsky zohavené tváři a nazývá ho *mužem bolesti*,

znalého utrpení. Kristův kříž, bratři a sestry, je branou do věčnosti, kterou musí projít každý člověk. Každý z nás tedy projde kolem Kristovy tváře. Je to tvář Krále děsivé velebnosti.

Pokud bychom snad nebyli schopni nalézt útěšnou naději v řeči proroka, přináší nám ji sv. Pavel v listu Židům. Ujišťuje nás, že Kristus ví dobře, oč v lidském životě jde. Má s ním svou vlastní zkušenost. Rozumí nám ne na základě slov a nějaké četby, ale proto, že to prožil. Když říkáme: *Sytý hladovému nevěří*, není to pravda, protože on mu *nerozumí*, neví, o čem hladový mluví. Proto nás apoštol může vyzývat, abychom spěchali *s důvěrou k trůnu milosti*. Poslechněme ho.

Janovo evangelium nás vrací do zahrady Getsemanské. Sv. Jan nás vede krok za krokem celým Kristovým procesem. Chtěl bych vyzvednout jeden moment, totiž sérii jasných deklarácí Kristovy identity, je Králem a Synem Božím. Prvá deklaráce je výrok: *Já to jsem před policií, která ho má zatknout*. Účinek sdělení je katastrofický. Podruhé, jak uvádí sv. Lukáš (Lk 22, 70-71) se deklaroval po Kaifášově otázce: *Ty jsi tedy Syn Boží?* Odpověděl: *Ano, já jsem*. Tentokrát byla výsledkem Kaifášova jistota o Ježíšově vině. V dalším kroku je to deklaráce před Pilátem, která vyústí v Pilátovo přesvědčení o jeho nevině. Následuje deklaráce pronesená Pilátem: *Ejhle, člověk*. Ta vedla k tomu, že se Židé projeví jako nelidští a zpolitizují celý spor. Zřeknou se krále a potažmo Mesiáše. Na kříži se Kristus projeví jako král a soudce. Jednoznačně rozhodne při mezi lotry s ním ukřižovanými. Kajícímu lotrovi na žádost: *Rozpomeň se na mne ve svém království*, odpoví: *Ještě dnes budeš se mnou v ráji*. O poslední deklaraci se postaral Otec strašlivými přírodními úkazy, které rozeženou zevlující dav i římskou posádku. Proces tím skončil - překvapivě, neboť Kristus prohrál svůj život, ale obhájil svou pravdu. Židé vyhráli spor, ale ztratili Mesiáše a pilát obhájil svůj úřad, ale prohrál svou úctu, protože se stal hříčkou v rukou davu Židů. Když byl Kristus narychlo uložen do hrobu, ponížil se až na věc, hmotu mrtvého těla. Proto říkáme *Spasitel světa*, ne jen lidí.

Po skončení obřadů se lid Boží mlčky rozejde. I my v myšlenkách vykročíme do ticha Bílé soboty. Víme, že Král spí a odpočívá, jako odpočinul Otec po díle stvoření. Dokonal dílo nejen jeho obnovení, ale i povznesení. Víme rovněž, že Král spí, ale Bůh koná. V této tiché usebranosti se zahledíme do veliké fresky Janových paší. Je to neúprosné zrcadlo. Uvidíte, kolik rysů máte ze sprostoty chátry, co máte společného s bohorovností Kaifáše, v čem se podobáte ustrašenosti i kompromisnosti Piláta, zda jste schopni slz zoufalé Máří Magdaleny. Při takových úvahách bude i v nás konat Bůh. Amen.